

ACI / EVERETT

El cinema com a teràpia

No és cert que tots els artistes reflecteixen en la seva creació aspectes de la seva vida personal? En les obres de Hitchcock les obsessions del director es fan evidents: des de l'instint de culpa que pateixen molts dels seus personatges fins a la crueltat amb les dones.

Diu que John Huston va rodar *La reina d'Àfrica* bàsicament perquè volia caçar elefants, una dèria a la qual devem una obra mestra del cine i Humphrey Bogart el seu únic premi Oscar i un dels papers més atípics de la seva trajectòria. Amb l'obra de Hitchcock passa una cosa semblant, tot i que el procés sigui una mica més complex: moltes de les pel·lícules del cineasta

britànic, gran part dels seus personatges, de les seves pors i de les seves obsessions, dels seus comportaments són projeccions de molts esdeveniments, situacions, vivències que van marcar la trajectòria vital i personal del director de *Recorda*.

Qualsevol artista que negui influències de la seva pròpia existència a la seva obra menteix o, si no, demostra ser un autor impersonal. En Hitchcock, les petjades de la seva vida al llarg de la seva obra són, moltes vegades, empremtes molt identificables. Sempre s'ha descrit Hitchcock com un nen solitari que, més que participant del joc col·lectiu, gaudia mirant el que feien els altres; un *voyeur* incipient, doncs, que acabaria exercint una professió de vocació clarament *voyeurística*: o no és no tan sols espia, sinó recrear vides d'altri a través de l'objectiu d'una càmera una manera d'exercir el *voyeurisme*?

Un dels temes més recurrents de tota la filmografia hitchcockiana és el de la culpabilitat; repassant els seus films trobarem una rastellera d'herois erròniament acusats, d'innocents injustament perseguits que van des del protagonista d'*Els 39 esglaons* al de *Fre-*

ACI / EVERETT

Dalt, d'esquerra a dreta, la seva dona, Alma, Joan Harrison, Alfred Hitchcock, i la seva filla Patricia, en un restaurant durant la seva primera visita a Nova York el 1929. Baix, Alma Hitchcock (esquerra) i Joan Harrison (dreta) amb el director de cinema.

nesí, sense oblidar els de *Perseguit per la mort*, *The Wrong Man* (*Falso culpable*) o *L'home que sabia massa*. Hitchcock va ser sempre un home turmentat pel sentiment de culpa, sens dubte producte d'una estricta educació religiosa imposada pels seus pares i que va rebre al si dels jesuïtes: un exemple paradigmàtic d'això el trobem a *Jo confesso*, on Montgomery Clift encarna un capellà que manté el secret de confessió tot i que aquesta actitud el duu a ésser inculpat d'un crim que no ha comès.

Com descobreix Donald Spoto a *La cara oculta del geni*, Hitchcock va viure també amb un trauma a l'esquena: el que li provocà el fet que la seva mare vídua sol·licités d'ell alguna cosa més que l'amor filial, una relació malaltissa que no va superar fins que als 27 es va casar amb Alma Reville, guionista de diversos dels seus films, una dona menuda però que també va exercir una excessiva influència sobre un cineasta amb tendències clarament sadomasoquistes i unes fantasies eròtico-sexuals —un exemple: durant el rodatge de *Marnie*, com que Tippi Hedren no va fer cas del seus reclams sexuals, es va venjar amb una broma macabra: regalant a Melanie Griffith, filla de l'actriu, una nina amb els trets de la seva mare ficada dins d'un taüt— que no va tenir més remei que vehicular a través del cinema, emprat en aquest cas amb finalitats terapèutiques.

Pare, també, d'una única filla, Patricia, actriu en tres de les seves pel·lícules, trobem Hitchcock envoltat d'un univers familiar bàsicament femení. Serà una casualitat que les dones hagin estat les grans víctimes de Hitchcock, de la seva misogínia de vegades ranejant en el sadisme i la crueltat? No: si no que ho pregunten a les protagonistes de *Rebecca*, *Suspicion* (*Sospèch*), *Shadow of a Doubt* (*La sombra de una duda*), *Encadenats*, *Under Capricorn* (*Atormentada*), *Psicosi*, *Marnie* o a las diverses víctimes de *Frenesí*. Aquesta projecció cinematogràfica de la misogínia del director anava acompanyada, paradoxal-

La marca de fàbrica

Hitchcock va ser un artista, però també un "empresari": molts cops fou el productor de les seves pròpies pel·lícules, cosa que vol dir que també havia d'esdevenir promotor de la seva obra. Per a ell no va representar mai cap problema: de fet, l'autor de *Psicosi* va ser el primer director que, juntament amb Cecil B. DeMille, va aconseguir que el públic acudís el cinema amb l'únic reclam del seu nom: DeMille era el cineasta del gran espectacle, i Hitchcock el de les emocions fortes i el suspens. Això, en un Hollywood dominat per l'*star system*, és a dir, pel reclam que significaven únicament i exclusiva les estrelles, va ser tot un triomf.

Lluny d'amagar una silueta caracteritzada per un notable excés de pes, Hitchcock en va treure tot el rendiment possible proposant un joc a l'espectador que es va convertir en una mena de "marca de fàbrica": que, sense perdre's en el laberint argumental dels seus films, el descobrís en les fugaces aparicions que, d'ençà de *The Lodger* (*El enemigo de las rubias*), va decidir de fer a les seves pròpies pel·lícules. No va deixar de fer-ho, tot i que pel lloc on es desenvolupava l'acció semblava difícil, a *Nàufrags*: en un full de diari que sura enmig de l'oceà, la inconfusible figura d'Alfred Hitchcock il·lustra un anunci d'un sistema... per apri-mar-se! J. E.

ACI / EVERETT

Hitchcock va ser sempre un home turmentat pel sentiment de culpa, producte de l'estricta educació religiosa que va rebre dels jesuïtes.

ment, de la recerca d'un ideal de bellesa femení, del que s'ha conegut com "la rossa de Hitchcock", que el director va anar recanviant al llarg de la seva darrera etapa nord-americana: de Grace Kelly a Tippi Hedren, passant per Kim Novak (a qui va sotmetre a un irrepitible exercici de necrofilia a *Vertigo*) o Eva Marie Saint. Hitchcock buscava a les històries la dona que no havia trobat, convertint en realitat virtual les seves fantasies més secretes, i potser part del seu èxit caldria atribuir-lo, moltes vegades, al fet que aquestes fantasies eren, també, les del seu públic.

Josep Escarré

El matrimoni Hitchcock a Egipte. Alma Hitchcock va exercir una excessiva influència sobre el cineasta.